

Hvad skal, vil og kan vi med kunst i offentlige rum?

**Opsamling på inddragelsesproces
Oktober 2024 – januar 2025**

Indhold

Introduktion

Fem hovedtemaer

Aktiviteter og indsigter

- Samtalesaloner for borgere og fagmiljø
- Spørgeskema til borgerpanel
- Spørgeskema til Lokaludvalg
- Workshops for medarbejdere i Kultur- og Fritidsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen

Hovedtemaer uddybet

- Tema 1: Samtidskunst til fremtidige generationer
- Tema 2: Dannelse, dialog og refleksion
- Tema 3: Byudvikling, byrum og natur
- Tema 4: Samarbejde på tværs/organisering
- Tema 5: Professionel praksis

Introduktion

I efteråret 2024 blev byens borgere inddraget i en proces med henblik på at indsamle viden, erfaring, ideer og visioner til fremtidens kunst i Københavns offentlige rum.

Opsamlingen af inddragelsesprocessen viser, at der på tværs af processens aktiviteter er stor interesse og opbakning til arbejdet med at udvikle en strategi for kunst i offentlige rum i København.

78 % af de adspurgte i spørgeskemaundersøgelsen svarede, at kunst i offentlige rum er enten "meget vigtig" eller "vigtig".

Deltagerne har mange holdninger, drømme og ideer til, hvad kunst i offentlige rum er, hvad kunst i offentlige rum kan, og hvad dens rolle kan være.

Formål med inddragelsen

- at give borgere, kunstnere, lokaludvalg og medarbejdere mulighed for at bidrage med ideer, ønsker og visioner for kunsten i offentlige rum i Københavns Kommune
- at undersøge eksisterende udfordringer og erfaringer med kunst i byrummet med henblik på at forme en retningsgivende strategi, som understøtter og rammesætter fremtidens offentlige kunst.

Målgrupper for inddragelsen

- Borgere
- Fagmiljø
- Lokaludvalg
- Medarbejdere i TMF og KFF

Aktiviteter i inddragelsen

1. Tre offentlige samtaler for fagmiljø og borgere
2. Spørgeskema til Københavns Kommunes Borgerpanel
3. Spørgeskema til Lokaludvalg
4. Workshops for medarbejdere i Kultur- og Fritidsforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen

Organisering

Strategien er forankret i Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen og organiseret i en styregruppe med repræsentanter fra de to forvaltninger samt Rådet for Visuel Kunst. Processen drives af en projektgruppe, der bliver rådgivet af den kuratoriske platform Empathic Environments.

Fem hovedtemaer

På tværs af de involverende aktiviteter er der blevet udledt fem væsentlige temaer. Temaerne rammesætter borgere, politikere og fagpersoners behov, erfaringer og visioner for kunst i offentlige rum i København.

- Tema 1: Samtidskunst til fremtidige generationer
- Tema 2: Dannelse, dialog og refleksion
- Tema 3: Byudvikling, byrum og natur
- Tema 4: Samarbejde på tværs/organisering
- Tema 5: Professionel praksis

1. Indsigter fra offentlige samtaler

Tre offentlige samtaler for borgere, kunstnere og politikere

Ca. 140 personer deltog, fordelt hovedsageligt på fagmiljø og borgere engageret i lokaludvalg og desuden andre interesserede.

Samtaleemnerne blev baseret på den politiske aftale, der dannede grundlag for udviklingen af strategien. Samtalerne blev tilrettelagt af Empathic Environments og blev modereret af billedkunstner, byplanlægger og master i offentlig forvaltning Nis Rømer.

Til hver samtale holdt en repræsentant fra Københavns Kommune og to fageksperter korte inspirationsoplæg, hvorefter de fremmødte deltog i samtalen og nedskrev deres vigtigste perspektiver på idékort.

Idékortene fra de tre samtaler er efterfølgende blevet gennemgået og danner baggrund for de tematiserede indsigter, som vil blive præsenteret i det følgende afsnit.

De fem hovedtemaer opsummerer de tematiserede indsigter.

Oplægsholdere

26.11.24 *Kunst x Klima & byudvikling*, Nordvest

- Oplægsholdere: stadsarkitekt Lars Jensen, forsker Kristine Samson og kurator Toke Lykkeberg

27.11.24 *Kunst x Demokratisk deltagelse*, Sydhavn

- Oplægsholdere: museumsdirektør Ulrikke Neergaard, chefkurator Peter Ole Pedersen samt billedkunstner Camilla Nørgaard og kunstkonsulent Lotte Toftgård Boesen

3.2.2025 *Kunst x Historie & Identitet*, Vanløse

- Oplægsholdere: seniorforsker Jakob Ingemann Parby, lektor Amalie Skovmøller og kurator Majken Overgaard

1. Indsigter fra offentlige samtaler

Tre offentlige samtaler for borgere, kunstnere og politikere

Ca. 140 personer deltog, fordelt hovedsageligt på fagmiljø og borgere engageret i lokaludvalg og desuden andre interesserede.

Samtaleemnerne blev baseret på den politiske aftale, der dannede grundlag for udviklingen af strategien. Samtalerne blev tilrettelagt af Empathic Environments og blev modereret af billedkunstner, byplanlægger og master i offentlig forvaltning Nis Rømer.

Til hver samtale holdt en repræsentant fra Københavns Kommune og to fageksperter korte inspirationsoplæg, hvorefter de fremmødte deltog i samtalen og nedskrev deres vigtigste perspektiver på idékort.

Idékortene fra de tre samtaler er efterfølgende blevet gennemgået og danner baggrund for de tematiserede indsigter, som vil blive præsenteret i det følgende afsnit.

De fem hovedtemaer opsummerer de tematiserede indsigter.

Oplægsholdere

26.11.24 *Kunst x Klima & byudvikling*, Nordvest

- Oplægsholdere: stadsarkitekt Lars Jensen, forsker Kristine Samson og kurator Toke Lykkeberg

27.11.24 *Kunst x Demokratisk deltagelse*, Sydhavn

- Oplægsholdere: museumsdirektør Ulrikke Neergaard, chefkurator Peter Ole Pedersen samt billedkunstner Camilla Nørgaard og kunstkonsulent Lotte Toftgård Boesen

3.2.2025 *Kunst x Historie & Identitet*, Vanløse

- Oplægsholdere: seniorforsker Jakob Ingemann Parby, forsker Amalie Skovmøller og kurator Majken Overgaard

Åbent syn på kunst i offentlige rum

Kunst i Københavns offentlige rum skal være mere end skulpturer i parker og på byens pladser. Kunsten må gerne være oplevelser, der udvikler sig over tid og involverer lokalsamfundet.

Kunsten kan være alt fra inddragende værker, performances, digitale værker, skulpturer, installationer, vægmalerier og funktionelle værker. Kunsten kan skabes i nye materialer, arbejde med bæredygtighed, være midlertidig eller permanent, fysisk eller immateriel, inkluderende, tværfaglig og repræsentativ.

Det væsentlige er, at **kunsten starter samtaler og interaktion**, skaber undren og gør os nysgerrige.

"Offentlig kunst kan fungere som en katalysator for social interaktion og stedsspecifik identitet, frem for blot at være dekorative elementer i bybilledet."

- deltager, idékort

Kunstens frie rum

Kunststrategien skal sikre, at kunst fortsat kan være kunst. Kunst skal have lov til at være unyttig og formålsløs, uden at være bundet af eksisterende bestemmelser – også i involverende processer og i en politisk kontekst. Kunsten kan betragtes som en medskaber af nye fortællinger.

Nye narrativer og perspektiver. Kunst kan styrke eller ændre adfærd og skabe handling. Den kan forandre, skabe drømme og kultur.

Kunsten i Københavns byrum kan præsentere nye perspektiver og pege på fremtidsscenarier. Den må gerne stille kritiske spørgsmål og åbne rum for nye perspektiver og narrativer.

"Ny kunst i byrummet bør være nutidigt, således at fremtidige generationer kan se "os der lever i KBH lige nu" i kunsten og forestille sig hvordan vi levede, drømte og forstod verden"

- deltager, idékort

Diversitet i kunst og kunstnere

Bred kunstforståelse. Kunststrategien skal rumme mange fagligheder. Den skal gå på tværs af kunstarter og inkludere kunsthåndværk, poesi, lyrik, teater og musik. Ved at inddrage et bredt felt af kunstarter skabes der grobund for en demokratisk kunstneriske felt.

Afspejle byens diversitet. Borgerne skal kunne spejle sig i forskellige former for kunst – både i forhold til alder, køn, etnicitet og baggrund. Udvalgelsesprocessen af kunstnere til opgaver skal ske på en måde, så der sikres lige adgang. Hvis målet er at skabe diversitet i offentlig kunst, er en mangfoldig sammensætning af kunstrådgivere, kunstnere og en løbende udskiftning nødvendig.

"For at sikre diversitet kan man invitere til anonymiserede open calls, så alder, køn og status ikke spiller en rolle."

- deltager, idékort

Københavnerne høje livskvalitet, står desværre på et grundlag af et alt for højt klimaaftryk. Derfor skal der ske store ændringer. Byen er godt i gang med mange tiltag, og borgerne skal også bidrage. Vi har ikke svaret på hvordan, og vi skal nok eksperimentere os ud af det. Kunsten og kunstnerne forestillingskraft åbner for, at vi kan forholde os til det vi ikke ved, og kan derfor bidrage til arbejdet med fremtidens samfund. Kunst kan gå på tværs af discipliner, og kan skabe nye kulturelle strømninger og praksisser, det er der brug for når livskvalitet og klimahensyn skal følges ad.

- Lars Jensen, Stadsarkitekt Københavns Kommune

Kunstnerrollen orientere sig i dag mere mod en rolle som facilitator, der samskaber processer med mennesker og andre arter frem for som dirigent at stå øverst i hierarkiet og bemestre. Kunstnerne er gode til at skabe en åbenhed byrummet, som er vigtigt, når vi går en usikker fremtid i møde. Tænk kunsten bredt og på tværs af områder. Samtidskunst er specialiseret i afspecialisering.

- Toke Lykkeberg, Kurator og kunstneriske leder, Tranen og bestyrelsesmedlem Ny Carlsbergfondet

"Kunsten har et kritisk potentiale til at stille nogle andre spørgsmål. Der er nødvendigt. Bæredygtighed er ikke længere nok. Vi skal kigge mod en regenerativ kunst, og sætte liv før forbrug. Vi skal have kroppen med og ikke bare ræse afsted i vores hoveder. Vi skal tænke langsigtet. Tænke mennesket som den centrale aktør ud af ligningen og vores i stedet erkende vores begrænsethed, og pege på at naturen i sig selv er regenerativ og skabende"

- Kristine Samson, Lektor, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, Roskilde Universitet

Kunst i hele København

Kunst i hele København og byens mange offentlige rum.

Kunststrategien skal sikre, at der fremadrettes arbejdes for en ligelig spredning af kunst i København, så størstedelen af den offentlige kunst ikke findes i det centrale København.

Demokratisering. Ved at inddrage lokaludvalg og områdefornyelser, der allerede integrerer kunst i deres udviklingsprojekter, kan man styrke demokratisering. Kunststrategien skal arbejde med en forståelse af offentlige rum, der både omfatte pladser, parker, skoler, hospitaler, boligområder, biblioteker, busser og borgerservice mv.

”Man kan skabe cirkulære løsninger, hvor værker flyttes rundt og på den måde kan man sikre kunstneriske oplevelser i byens udsatte områder.”

- deltager, idékort

Lokal identitet

Stedsudvikling. For at sikre forankring bør kunstnere forholde sig til byens offentlige rum, steder og miljøer gennem research, skitser og dialog. Kunstnerne skal ikke kun orientere sig efter de fysiske steder, men også kontekster i form af aktuelle sociale, politiske og kulturelle aspekter

Lokal identitet. Kunst er identitetsskabende og kan styrke lokale tilhørsforhold, ejerskab og stolthed. Den offentlige kunst i København bør afspejle fremtidens værdier og byens mangfoldighed.

”Kunsten i byrummet, der relaterer sig til stedet, kan være med til at opløfte og ændre et narrativ om udsatte områder ved at fortælle deres historier og inddrage deres beboere i den kunstneriske proces f.eks. Til Vægs”

- deltager, idékort

Inddragelse og dialog

Tidlig inddragelse af kunstnere i udviklingsprocesser. For at sikre kunstens rolle som aktiv medskaber af byrummet, bør kunstnere tidligt inddrages i strategi- og udviklingsprocesser.

Alternativ borgerinddragelse. Der bør undersøges alternative former for borgerinddragelse ud over traditionelle møder. Kvarterløftsmodellen med fokus på lokal inddragelse, økonomisk støtte og en tilknyttet arkitekt, har vist sig effektiv og kan tjene som inspiration. Unge kan engageres gennem skoleworkshops, hvor de arbejder med aktuelle samfundsproblematikker.

”Pilotprojekter er et værdifuldt redskab til borgerinddragelse.”

”Performative projekter, der skaber dialog på tværs af tværs af alder, sociale lag og fagligheder bør prioriteres.”

- deltagere, idékort

Tværfaglig tilgang

Kunststrategi på tværs af fag og forvaltninger. Kunststrategien skal udvikles tværfagligt med en klar struktur for samarbejde i kommunen. Den skal have en demokratisk tilgang og sikre kunstens rolle i sociale områder, undervisning, klima og byudvikling. Kunst skal integreres i alle kommunens strategier med fokus på politisk og praktisk implementering.

Tværfaglig praksis. Tværfaglighed bør være en central del af kunststrategien. Byudviklingsprojekter skal skabes i samarbejde på tværs af fagligheder, og strategien skal fremme partnerskaber mellem kunstnere og kommunen.

"Bygherrer, andels- og lejerforeninger bør vejledes i at inkludere kunst i deres projekter."

- deltager, idékort

Bæredygtig praksis

Kunstneriske bæredygtighedsinitiativer. Der skal skabes rum for at kunne eksperimentere med kunst i offentlige rum med fokus på bæredygtighed. Ubenyttede byområder, tagarealer og kantzoner kan anvendes til regenerative kunstprojekter. Kunstnere skal midlertidigt kunne overtage eksisterende infrastrukturer og tomme arealer. Steder til natur- og kunst interventioner skal udpeges og kortlægges.

Krav om bæredygtig praksis. Strategien skal stille krav til kunstprojekters bæredygtighed – både socialt og klimamæssigt. Der skal etableres en pulje til bæredygtige og regenerative projekter "

"Tænk i mikroskala i bybilledet og få de konkrete byrum til at afspejle behovet for klimamæssige ændringer og behov."

- deltager, idékort

Tidsperspektiv

Langsigtet strategi. Strategien skal have et langsigtet perspektiv. Selvom klimakrisen er global, er det vigtigt, at strategien tager udgangspunkt i København.

Tidslighed. Der skal være plads til langsomme værker og kunstneriske forstyrrelser. Strategien bør inkludere ikke-lineære, ikke-fremskridtsfokuserede projekter med et langsomt perspektiv.

Samtidig bør kunsten tænkes som forgængelig – værker må gerne forgå.

"Tidshorisonten bør udvides, så man forestiller sig, hvordan byen ser ud om 1000 år."

- deltager, idékort

"København er også en metropol, så tænk også i skala og store projekter. Udvælg steder demokratisk og lad kunstfaglige styre processen. Tænk det midlertidige og flere samtidige strategier med. Og så er det vigtigt at huske, at der skal eksistere en bæredygtig økonomi for kunstneres bolig- og atelierforhold for at skabe og opretholde en levende kulturhovedstad

- **Ulrikke Neergaard**, fhv. Museumsdirektør, MAPS, Museum of Art in Public Spaces

"Det er vigtigt med formidling -også til unge -af kunsten der findes, så der er lokalt ejerskab og viden om de kunstværker man omgås i sin hverdag"

- **Peter Ole Pedersen**, Chefkurator Kunsthall Aarhus

"Lav gerne pilotprojekter og kunstneriske eksperimenter før man realiserer store og ambitiøse byrumsprojekter. Superkilen på Nørrebro (Bjarke Ingels Group og Superflex) var fx helt sikkert ikke blevet en lokal succes med stor borgerinddragelse, hvis ikke kunstprojektet "Sid Ned!" fra 2006 (hvor Superflex også deltog) havde været i selv samme område omkring Mimersgade."

- **Matthias Borello**, kurator - deltager til samtalen

Professionelle rammer

Tilgangen til kunstnerinddragelse bør være mere professionel med administrative rammer, der understøtter projektrealisering. Organiseringen skal også støtte kunstnere uden erfaring med borgerinddragelse, og fremme gruppearbejde for at udforske tværfaglige muligheder.

Der bør oprettes en pulje, der giver kunstnere frihed til at eksperimentere og skabe kunst på egne præmisser uden eksterne dagsordener. Kunstnere skal have mulighed for selv at finde steder og finansiering uden faste samarbejdspartnere

”Etabler huskunstnerordninger, der giver kunstnere frihed til at fordybe sig, eksperimentere og inddrage lokale grupper som eksempelvis psykiatrien, daginstitutioner og plejehjem”.

- deltager, idékort

Økonomi og finansiering

Københavns Kommune bør integrere kunst i byudviklingen gennem en gennemsigtig og demokratisk økonomisk strategi. Tværgående finansieringsmodeller skal støtte bæredygtighed, social sammenhængskraft og byudvikling.

Midler bør fordeles ligeligt mellem bydele, og private aktører motiveres til at finansiere kunst i nybyggeri og renovering. Der ønskes puljer til eksperimenterende kunstprojekter samt huskunstnerordninger og kunstnerboliger for økonomisk stabilitet. Kunstværkers levetid og vedligeholdelse skal indtænkes for en bæredygtig kunststrategi.

”Tag nogle promiller til kunst fra anlægsarbejder og store udviklingsarbejder indenfor klima. På samme måde som i The New Deal i 30'erne kan vi udvikle en New Green Deal”

- oplægsholder, samtaleprogram

Transparente og legitime processer

Transparent struktur. Kunststrategien skal have en tydelig og gennemsigtig struktur, der klart formidler visionerne og er forståelig for borgere, kunstnere og politikere. Der skal være klare rammer for samarbejde mellem forvaltninger, bydele og fællesskaber samt en bevidst tilgang til offentlighedsbegrebet og dets aktører i kunststrategien

Udvælgelse af kunst. Udvælgelsen af offentlig kunst kræver større transparens i beslutningsprocesserne. Der er et ønske om større repræsentation i udvalg og komitéer samt øget kunstnerinvolvering. Det skal gøres lettere at opsætte kunst og få tilladelser.

”Man skal sikre synlig adgang på kommunens platforme.”

- deltager, idékort

”Det er vigtigt at kigge historisk – og kritisk på -, hvad de oprindelige tanker og bevæggrunde bag de skulpturer, der står i byen i dag har været, og på hvilken rolle de har spillet i storbyens tilblivelse. Man skal ikke bare lade dem stå uberørte hen eller ikke hovedløst opstille nye monumenter, der mimer fortidens statuer, men derimod huske at orientere sig internationalt og se på, hvordan andre byer arbejder med at aktiverer og aktualiserer deres historiske kunst.”

- **Jakob Ingemann Parby**, Seniorforsker, og museumsinspektør, Københavns Museum

Det er vigtigt at kigge på infrastrukturen bag byens monumenter,, og hvad der ”holder dem på piedestalen”, altså hvilke magtforhold, der finder sted. Det er en debat der foregår på globalt plan.

- **Amalie Skovmøller**, Lektor, Institut for Kunst- og Kulturvidenskab, Københavns Universitet

En levende kunstsamling

Bevaring. København Kommunes kunststrategi skal sikre en levende kunstsamling for byens borgere. Der bør løbende vurderes, hvilke værker der skal bevares, med transparens omkring beslutningstagerne. Bevaringsværdien skal vurderes ud fra historiske, kunsthistoriske og planmæssige perspektiver.

Aktualisering. Byens skulpturer og monumenter er værdifulde, men afspejler ofte en forældet historieforståelse. Eksisterende værker bør aktiveres, så de relaterer til nutiden og peger mod fremtiden.

Drift. Der bør være fokus på værkernes levetid, forgængelighed og vedligeholdelse, gennem udvikling af programmer for deres efterliv.

"Cirkulær tankegang - med fokus på bevaring, reparation og cyklusforlængelse."

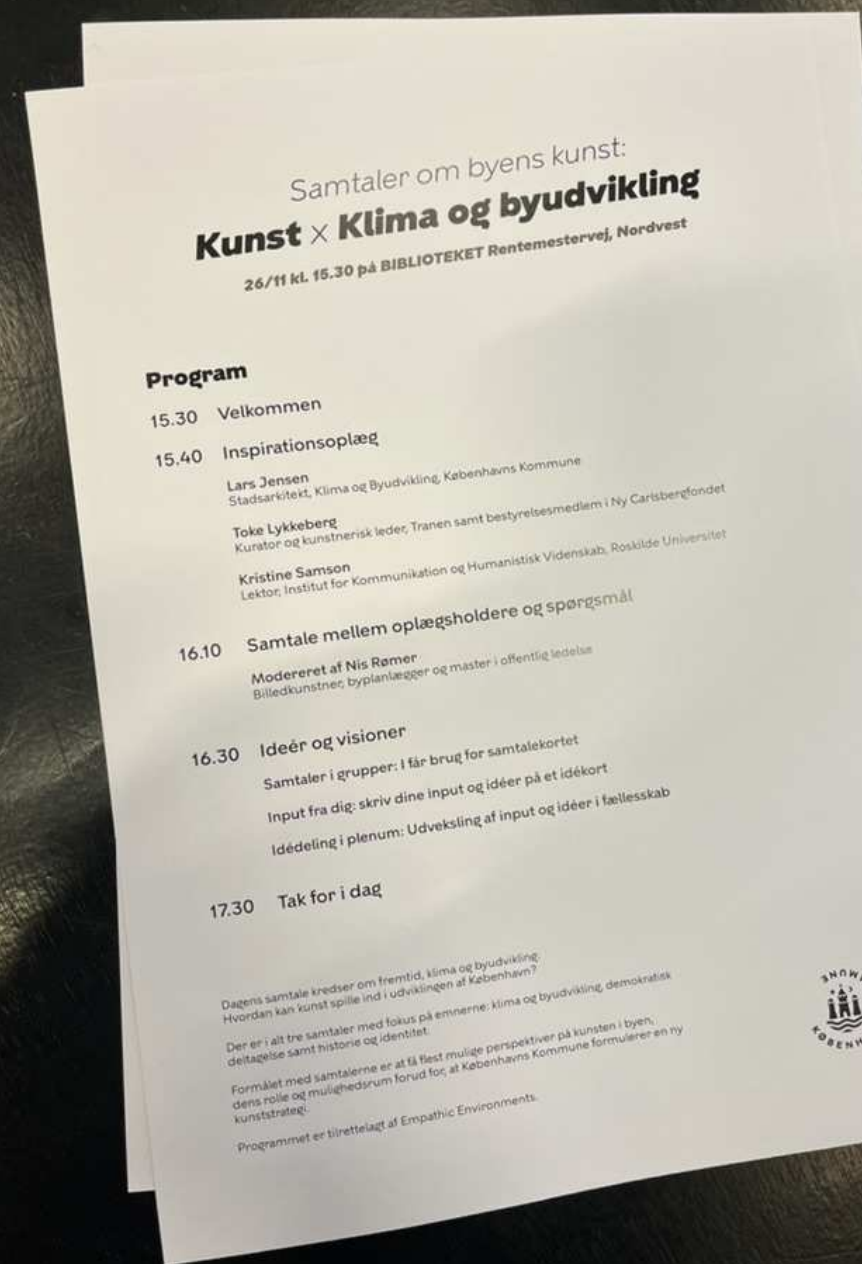
- deltager, idékort

Mere formidling

Formidling. Kunst i offentlige rum bør formidles tydeligt for at øge forståelsen og tilgængeligheden for borgerne. Baggrund og begrundelse for værkerne er afgørende, og formidlingen bør sætte kunsten i nye kontekster samt oplyse og formidle hele narrativer - også de svære.

"Formidling af værker gennem podcasts, QR-koder, skiltning m.m."

- deltager, idékort

2. Indsigter fra spørgeskema

Spørgeskema til borgerpanel

Københavns Kommunes Borgerpanel modtog december 2024 et spørgeskema om deres holdninger til kunst i offentlige rum. 13.517 har modtaget skemaet og 2.781 har besvaret, svarende til 17%.

Den høje interesse for emnet har overrasket positivt. Det bemærkes at undersøgelsen ikke er repræsentativ for befolkningen i Københavns Kommune jf. alder, køn og uddannelsesniveau.

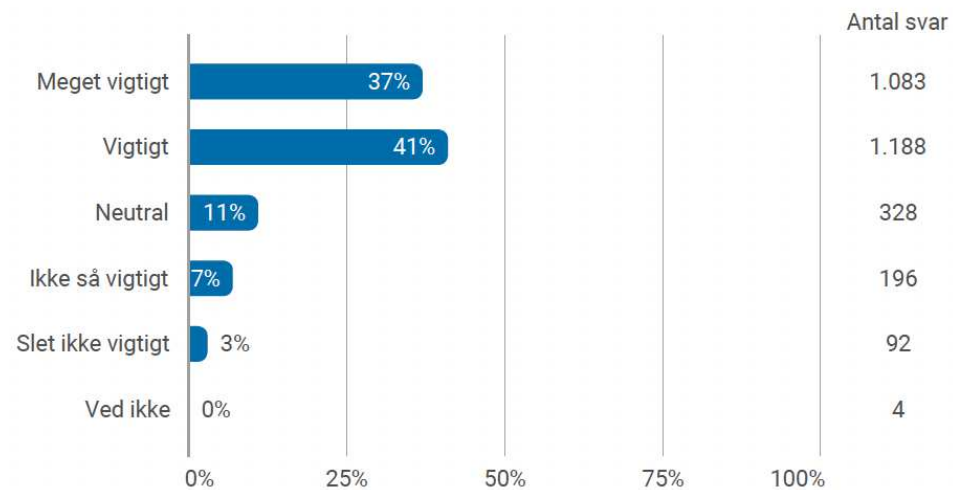
I det følgende præsenteres et udpluk af de svar, som skemaet har frembragt. Den fulde undersøgelse er vedlagt som selvstændigt bilag.

Findings

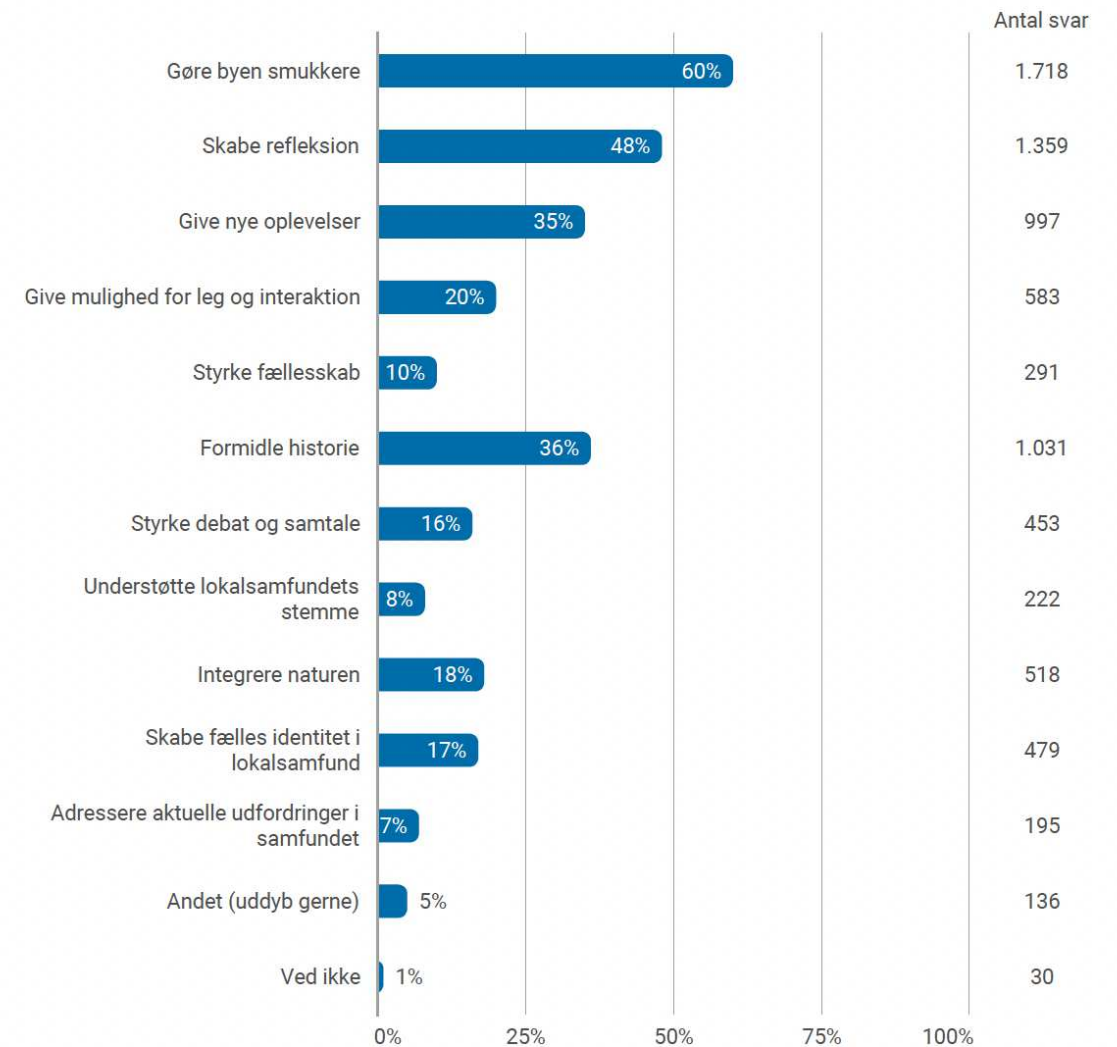
78% mener at kunst i byrummet er *meget vigtigt* eller *vigtigt*

60% mener at kunst i byrummet skal gøre byen smukkere

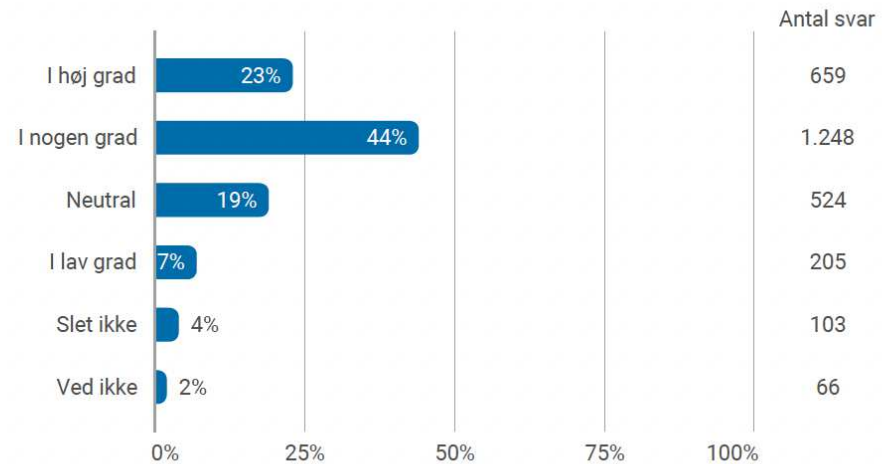
Hvor vigtigt synes du, det er at have kunst i byrummet i København?

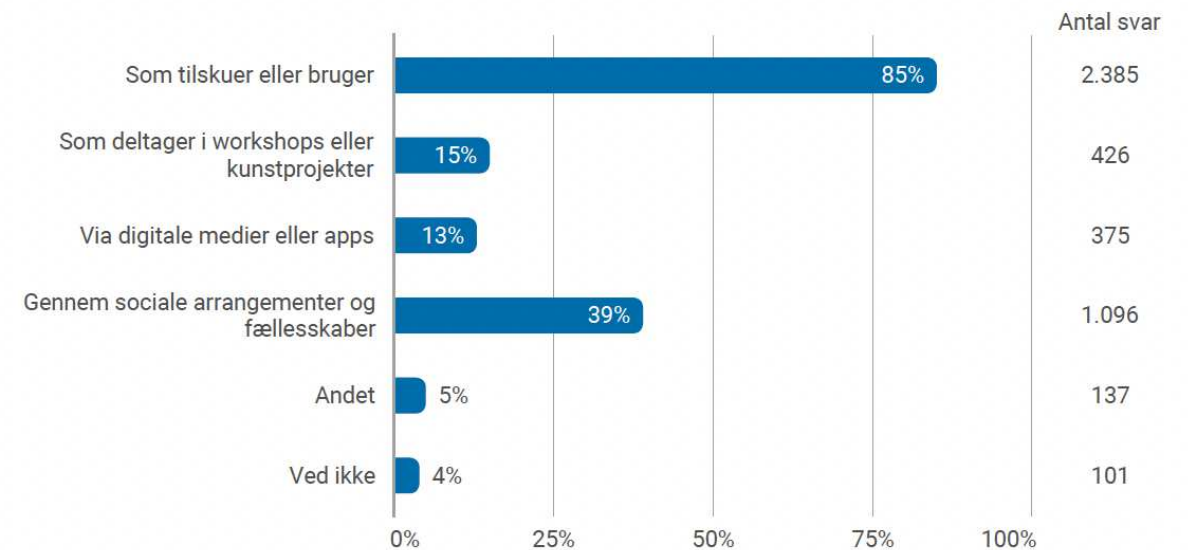
Hvad synes du kunst i byrummet skal kunne? (Vælg de tre vigtigste for dig)

I hvilken grad synes du, borgerne skal involveres i udviklingen af kunst i byrummet?

Hvordan vil du gerne være i samspil med kunst i byrummet? (Vælg de 2 vigtigste for dig)

Citater / Spørgeskema

"Skabe spændende muligheder samt forskønnelse af byrummet ved hjælp af street art, installationskunst og performancekunst "

"Vise København som et kreativt bymiljø, hvor kunsten indgår som ligeværdig faktor i løsningen af problemer og promovere nytænkning blandt byens borgere"

"Skabe sammenhæng mellem mennesker, steder, situationer og historie "

"Kunst kan være alt hvad man fortolker, derfor synes jeg ikke der skal bruges penge på, at nogen skal bestemme hvad kunst er "

"Kunsten må ikke forstyrre det område hvor det er opstillet "

"Sikre repræsentation af alle borgere som bor her - at det er alles by "

"Sansning, overraskelse, brud i ensformigheden i alt det nye byggeri " -

"Overraske. Der mangler flere bittesmå kunstværker som man skal få lidt på opdagelse efter og som kan skabe forundring og lidt mystik i byrummet"

"Ny kunst i byrummet bør være nutidigt, således at fremtidige generationer kan se "os der lever i KBH lige nu" i kunsten og forestille sig, hvordan vi levede, drømte og forstod verden"

"Kunst som fx. skulpturer der kan benyttes til leg er altid godt - fx er de gamle bronze løveskulpturer ved Trampolinlegepladsen på Østerbro - der helt blanke fordi børn kravler op på dem og ubevidst pudser den. De giver glæde til alle"

3. Møde med lokaludvalg

Orienteringsmøde med lokaludvalg

Som en del af involveringsprocessen blev der afholdt et online orienteringsmøde, hvor alle lokaludvalg i Københavns Kommune var inviteret. Mødet blev afholdt d. 27. januar 2025.

Mødet havde til formål at orientere lokaludvalgene om arbejdet med kunststrategien og svare på eventuelle spørgsmål.

Efterfølgende modtog lokaludvalgene et spørgeskema, som 54 lokaludvalgsmedlemmer har besvaret.

Citater / Lokaludvalg

"Strategien må gerne forholde sig til borgere, der bor i privatejede områder f.eks. Carlsberg. Hvad gør vi med byudviklingsområder, hvor det meste er privat? "

- Vesterbro Lokaludvalg

"Der er en manglende sammenhæng mellem nybyggeri f.eks. Vibenhush Runddel. Man prioriterer cykler frem for kunst. Strategien skal sikre at små områder også har kunst"

- Østerbro Lokaludvalg

"Flere lydværker, der er en del blinde pga. Dansk Blindesamfund. Vi har ikke nok kunst i Vanløse. "

- Vanløse Lokaludvalg

"Husk at have opmærksomhed på Refshaleøen, der er et stor udviklingspotentiale"

- Christianshavns Lokaludvalg

"Vi har lavet en kunststrategi. Og jeg er glad for at høre at strategien skal dække hele byen. Der er en meget positiv interesse for kunst i det offentlige rum og folk er meget åbne over for andre former, det vil gerne have noget andet en monumenter og statuer"

- Brønshøj Lokaludvalg

Indsigter fra workshops

To tværfaglige workshops for medarbejdere

Som en del af involveringsprocessen blev der afholdt to workshops for medarbejdere i Teknik- og Miljøforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen og Økonomiforvaltningen hhv. d. 7. oktober og d. 29. november 2024. Projektgruppen har rakt ud til og inviteret relevante medarbejdere fra alle forvaltninger.

Ca. 40 medarbejdere deltog, med repræsentanter fra bl.a. Parker, Kirkegårde og Renhold, Bygge-, Parkerings- og Miljømyndighed, Mobilitet, Klimatilpasning og Byvedligehold, Bynatur, Lokaludvalg, Byggeri og Klimatilpasning.

Workshopformatet havde til formål at udfolde medarbejdernes viden og erfaringer med at arbejde med offentlig kunst i Københavns Kommune. På workshoppe identificerede deltagerne potentialer for arbejdet med kunst i offentlige rum og beskrev udfordringer og barrierer i nutidens praksis.

Deltagernes input blev nedfældet på idékort, efterfølgende indsamlet og ligger nu til grund for udledning af indsigter.

Potentialer

På workshoppene blev deltagerne bedt om at identificerede potentialer for arbejdet med kunst i offentlige rum

”Gennem kunsten kan vi skabe sammenhold i byens sociale og kulturelle mangfoldighed”

”Gennem kunsten kan vi gå i dialog med københavnernes/skabe samtale og debat”

- deltagere, workshop 1

Identitet og stedsudvikling

Når deltagerne forklarer, hvordan kunsten kan anvendes i en offentlig kommunal kontekst, nævnes ord og begreber relateret til identitet, steder og narrativer gentagne gange.

Det beskrives, hvordan kunsten kan skabe identitet, formidle et områdes historie og egenart samt styrke det lokale tilhørsforhold. Derudover forklarer de, hvordan kunsten fungerer som et værdifuldt redskab i byudvikling ved at skabe liv og levende byrum samt ændre fortællingen om et sted, område eller kvarter – egenskaber, der alle bidrager til at skabe en attraktiv by.

Involvering og medejerskab

Deltagerne beskriver, hvordan kunsten kan fungere som et aktivt redskab i borgerinddragende arbejde.

Kunsten kan bruges til at engagere borgere og lokalmiljøet på et givent sted, samt i udviklingen af nye mødesteder, og kan dermed fungere som løftestang for kommunens strategier.

Hvis den kunstneriske proces praktiserer involvering og inddragelse og formår at skabe en mangfoldig og inkluderende proces, kan kunsten bidrage til lokalt ejerskab, øget tryk og en generel styrkelse af området.

Refleksion og dialog

Det forklares, hvordan kunsten kan bruges til at skabe dialog, læring, formidling og debat. Deltagerne beskriver, hvordan kunsten kan danne ramme om et refleksionsrum, der åbner for nye perspektiver og spørgsmål, som udfordrer det eksisterende, provokerer og tilbyder nye vinkler på byudvikling, repræsentation, normer, fremtid og andre aktuelle dagsordener.

Deltagerne understreger, at kunsten er et oplagt værktøj i deres kommunikation og formidling, eksempelvis gennem arrangementer.

Udfordringer

På workshoppene blev deltagerne bedt om at identificer udfordringer og barrierer for arbejdet med kunst i offentlige rum

Opstilling og placering af værker

Medarbejderne peger på udfordringer med opstilling og placering af kunst, især balancen mellem kunstnerisk frihed og kommunale hensyn. De oplever, at kunstværker ikke altid tager hensyn til eksisterende forhold som natur- og artsbeskyttelse eller udfordringer med kunstig belysning.

Der efterspørges en kunststrategi, der tager højde for gældende regler og fremmer samarbejde mellem Rådet for Visuel Kunst og lokaludvalg. Der ønskes også en klar procedure for at afvise kunstværker samt en overordnet plan for, hvor kunstværker skal placeres, og hvordan man håndterer eksterne og midlertidige partnere som f.eks. festivaler.

Vedligehold og materialer

Medarbejderne, der deltog i de to workshops, forklarer, hvordan de oplever udfordringer og barrierer i relation til spørgsmål om vedligehold og materialer. De fortæller, at det er en udfordring at overføre værket til drift, når det er realiseret. Udfordringerne omfatter blandt andet vedligeholdelse af materialer, hærværk og sikkerhed.

Derudover oplever deltagerne, at der mangler formidling af værker samt en procedure for formidling, når et givent værk er realiseret.

Udfordringer fortsat

På workshopkene blev deltagerne bedt om at identificer udfordringer og barrierer for arbejdet med kunst i offentlige rum

Procedurer og drejebog

Forvaltningens fremgangsmåde er for anlægsprojektorienteret, både hvad angår kontrakter og vejledningsmateriale. Procedurerne er uklare, og der efterspørges skabeloner og drejebøger, der kan vejlede i, hvordan kunst i byrummet etableres – både fra borger- og kunstnerinitiativer.

Medarbejderne påpeger desuden, at der mangler et myndigheds- og bygherresprog for kunstens immaterielle værdi, og de udtrykker ønske om større smidighed i samarbejdet mellem Teknik- og Miljøforvaltningen, Kultur- og

Vejledning af kunstnere

Medarbejderne beskriver hvordan der kan opstå en berøringsangst ved at arbejde med kunstnere, fordi mange kunstnere er på ukendt grund, når de indgår i et samarbejde om kunst i offentlige rum med en kommune.

Kunstnerne mangler erfaring og viden om at arbejde i det offentlige rum og inddrage borgerne i processen. Man ønsker derfor en strategi, der indeholder vejledning til kunstnerne, som kan understøtte kunstnerens arbejde i at realisere sit værk.

Spørgsmål som workshopdeltagerne skulle svare på:

- Vi oplever udfordringer i forbindelse med...
 - For at vi kan bruge strategien skal den...

Tilbyde forskellige drejebøger for hvordan nye værker kan sættes op på baggrund af et borgerinitiativ eller kunstner selv"

– deltager, workshop 2

"Strategien skal balancere mellem kunstnerisk frihed og kommunal virkelighed"

– deltager, workshop 1

"Strategien skal kunne bruges af kunstnere til at forberede dem på det at lave et kunstprojekt til det offentlige rum"

– deltager, workshop 1

"Der opstår en udfordring når kunst skal møde drift – kunstnerisk vision kontra effektiv drift"

– deltager, workshop 1

Hovedindsigter

Gennemgang af de fem hovedindsigter med tilhørende citater fra opsamlingsprocessen:

- Tema 1: Kunst til samtiden og fremtiden
- Tema 2: Dannelse, dialog og refleksion
- Tema 3: Byudvikling, byrum og natur
- Tema 4: Samarbejde på tværs/organisering
- Tema 5: Professionel praksis

Kunst til samtiden og fremtiden

Blandt deltagerne på tværs af de involverende aktiviteter er der et stort ønske om en kunstsamling, der afspejler byen. Der skal være en bred repræsentation, både i forhold til værkernes kunstneriske udtryk og valget af kunstnere. Derudover ønsker deltagerne en strategi, der forholder sig til kunstens geografiske spredning, så kunsten kommer ud i Københavns yderområder og områder med udsatte borgere.

En strategi for kunst i offentlige rum skal sikre kunst, der forholder sig til nutiden og peger mod fremtiden. Der er et ønske om en høj grad af kunstnerisk frihed i projekterne, hvor samtidskunst og kunstnerisk kvalitet vægtes højt. Derfor bør det professionelle fagmiljø inviteres til at bistå processen og rådgive.

Kunstværkerne må gerne have en spændvidde med rum til både immaterielle, eksperimenterende og klassiske værkformater samt værker, der opererer med en længere levetid.

Der ønskes en faglig og transparent procedure for opstillingen af værker, hvor både borgere, kunstnerne og kommunen bliver hørt.

"Der plantes en skov på et bjerg, der udfolder sig over tid og griber ind i fremtiden. A living Time Capsule" - deltager, idékort

"Man kan skabe cirkulære løsninger, hvor værker flyttes rundt og på den måde kan man sikre kunstneriske oplevelser i byens udsatte områder". - deltager, idékort

"Kunsten skal inkludere det kunstneriske vækstlag og forholde sig til en kønsmæssig repræsentation i valget af kunstnere" - deltager, idékort

"For at vi kan bruge strategien, skal den forholde sig til gældende regler i områder" - deltager, workshop 2

"Udskifte gamle værker med nye - så holder man byen levende og aktuel. Der skal også være lydværker, foto, video osv. ikke kun skulptur og gavlmaleri" - deltager, idékort

"Kortlægning af hvor man kan lave natur/kunst - interventioner" - deltager, idékort

"At mangfoldigheden at københavnernes kan afspejles i forskellig slags kunst såsom alder, køn etnicitet og baggrund" - deltager, idékort

"Længere strækninger i tid, et fortov, et landskab og hvordan det har ændret sig. Degrowth og forgængelighed. Ecological session, vækst på klipper. Det kan tage lang tid, geologisk tid" - deltager, idékort

"Vigtigt at værne om kunstnerens frihed i involverende processer" - deltager, idékort

"Giv kunsten lov til at være unyttig og formålsløs - den skal ikke altid være bundet af allerede eksisterende lokalhistorie og formål - måske kan kunsten være med til at skabe ny lokalhistorie og samværsformer" - deltager, idékort

"Kunst skal være kunst, ikke udelukkende et middel til andet. Den skal ramme os på et dybere plan" -deltager, spørgeskema

Dannelse, dialog og refleksion

Det er vigtigt for deltagerne på tværs af de involverende aktiviteter, at kunststrategien skaber en ramme, som styrker kunstens muligheder som samtalestarter. Kunsten kan bruges til at skabe dialog, læring og refleksion, der præsenterer borgerne for nye perspektiver og stiller spørgsmål til normer og drømme. Deltagerne beskriver, hvordan kunsten er et vigtigt redskab i det borgerinddragende arbejde.

Kunstneriske processer, der praktiserer en høj grad af inddragelse, kan bidrage til lokalt ejerskab. Der er et ønske om at inddrage børn og unge, f.eks. gennem skoleprojekter, der belyser aktuelle dagsordener.

Kunstsamlingen skal i højere grad formidles for at øge tilgængeligheden for borgerne og aktivere værkerne på ny. Både en formidling af værkernes oprindelige eksistensgrundlag samt samtidsorienterede perspektiver vil sikre værkernes relevans i dag. Formidlingen kan tage mange former, blandt andet som podcast, kunstruter og offentlige samtaler.

"Husk der er et stort felt af ældre kunstnere som kan bidrage – måske i samarbejde med unge kunstnere" - deltager, idékort

"Brug deltagerbaseret og demokratisk kunst som metode til at udvikle strategien om kunst som deltagelse og demokrati, så kunst og deltagelse bliver en del af fundamentet i strategien" - deltager, idékort

"Støtte til performativ kunst. – det er godt til at starte samtaler og være aktiv inddragende. Fx teatergrad C:NTACT" - deltager, idékort

"Vi ønsker at arbejde med kunst når vi udvikler byen sammen med københavnernes" - deltager, workshop 1

"Gennem kunsten kan vi stille spørgsmål til 'plejer', vores normer, samtid og måder" - deltager, workshop 2

"Vi mangler bevidsthed om kunstens rolle i samfundet. Hvorfor den er vigtig. Kunsten skal være mere tilgængelig og den skal prioriteres i fx skoler og på videregående uddannelser" - deltager, idékort

"Formidling af værker gennem podcasts, QR-koder, skiltning m.m" - deltager, idékort

"Andre former for demokratisk inddragelse af borgerne – som ikke er et traditionelt møde, men hvor man møder andre grupper af borgere. F.eks. ved at inddrage professionelle, som arbejder med disse grupper" - deltager, idékort

"Kunst der giver ro, klarhed og energi til at agere og ændre sit liv og omgivelser" - deltager, idékort

"Kunsten skal være borgernær og bidrage til debat og dialog mellem borgerne indbyrdes og mellem borgerne og de udøvende kunstnere" - deltager, spørgeskema

Byudvikling, byrum og natur

En strategi for kunst i offentlige rum i København skal danne ramme for en praksis, hvor kunstneren forholder sig til stedet gennem research, skitser og dialog for at sikre lokal forankring. Dialog og inddragelse af borgerne er vigtige redskaber, da borgerne besidder unik lokal viden om områdets behov og karakter. Kunst er en relationel og social praksis, og derfor bør den interagere med sit publikum allerede i skabelsesprocessen.

Deltagerne forklarer, hvordan kunsten er et værdifuldt redskab i byudviklingen, fordi den kan skabe levende og mangfoldige byrum, ændre narrativer om et givent sted og bidrage til social bæredygtighed.

Kunststrategien skal have et bæredygtigt fokus og stille krav til kunstprojekters bæredygtighed – både i et socialt og klimamæssigt perspektiv. Deltagerne ønsker kunstværker, der inspirerer og opfordrer til handling, både i form og indhold. Der efterspørges nye kunstneriske bæredygtighedsinitiativer i offentlige rum samt en kortlægning af steder, der kan anvendes til natur- og kunstinterventioner.

"Der skal etableres flere flerfunktionelle og kunstneriske legepladser, så flere aldersgrupper kan få glæde af byrummet" – deltager, idékort

"Kunst skal ikke dekorere plankeværket omkring klimasikring – kunst er klimasikring" – deltager, idékort

"Omvendt bilfri søndag – en søndag om året med bil". – deltager, idékort

"Sanselighed , krop og skala kan være drivere for udvikling af byrum og bygninger" – deltager, idékort

"Få det centrale byrum til at afspejle behovet for det klimamæssige ændringer/behov" – deltager, idékort

"Jeg nyder når kunstværker støtter op om bæredygtige tiltag og står i naturskønne områder" – deltager, spørgeskema

"Nye kunstformer og materialer, bæredygtigt afsæt. Væk med granit og bronze". – deltager, idékort

"Gennem kunsten kan vi skabe identitet for et område" – deltager, workshop 2

"Flere grønne væresteder med funktionelle kunstinstallationer, klatrefigurer" – deltager, idékort

"Kunst som synliggør og vænner os til at vi er i en krise" – deltager, idékort

"Rokering af skulpturer rundt i byen. Man bliver vandt til en skulptur og vågner op når der kommer en ny" – deltager, idékort

"Identitet er ikke kun historisk repræsentation af personer men også skulpturerne som skaber en følelse af "at høre til". Æstetisk værdi – noget man kan være stolt af at bo tæt på" – deltager, idékort

Samarbejde på tværs

Deltagerne efterspørger en kunststrategi, der udvikles på tværs af alle forvaltninger med en klar struktur for tværfagligt samarbejde i kommunen. Der ønskes en demokratisk tilgang, som sikrer kunstens rolle inden for sociale områder, undervisning, klima og byudvikling. Kunsten bør integreres i alle strategier med fokus på politisk og operationel implementering. Strategien skal fremme tværfaglighed i byudviklingsprojekter og opfordre til samarbejde på tværs af fagligheder.

Deltagerne ønsker en strategi, der giver et organisatorisk overblik over processer og finansieringsmuligheder. Der efterspørges gennemsigtighed, så muligheder, ansvar og roller bliver tydelige og transparente.

Der skal være klare rammer for samarbejde mellem forvaltninger, lokaludvalg og fællesskaber, og processen omkring de kommunale indgange skal fremhæves. Dette gælder også i relation til kunstsynet, hvor strategien skal tydeliggøre visionerne for kunst i offentlige rum, samt hvem der står for udvælgelsen af værker og projekter. Der ønskes drejebøger, som kan vejlede i, hvordan kunst i offentlige rum etableres – både fra borger- og kunstnerinitiativer.

"Diskussion af offentligheden – og hvem der er en del af denne – som en fast del af de lokale processer i kunststrategien" – deltager, idékort

"Som borger forventer jeg at få mulighed for at være medbestemmende om valg af det enkelte kunstværk, der sættes op i byrummet" – deltager, spørgeskema

"Hvad er kommunens kriterier, mål, krav, indsatsområde med byrums kunst" – deltager, idékort

"Kunsthåndværkere og designere er blevet glemt i denne strategi – materialeforståelse, rumligforståelse" – deltager, idékort

"Bliv ved med at bruge modellen for kvarterløft med lokal inddragelse, økonomi og en tilknyttet arkitekt- det fungerer godt" – deltager, idékort

"Tænk strategien på tværs af kunstarter. Demokratisk tilgang – også i processen" – deltager, idékort

"Forvaltningernes set-up er alt for anlægsprojektorienteret" – deltager, workshop 1

"Hjælpe brugeren i ikke at blive bremset af unødvendige interne regler" – deltager, workshop 1

"Kommunen bør prioritere kunst som en ressource, der skaber værdi på både kulturelt, økonomisk og samfundsmæssigt plan" – deltager, idékort

"Strategien skal være tværfaglige og bredes ud i flere forvaltninger" – deltager, idékort

Professionel praksis

Der efterspørges en kunststrategi med plads til mange forskellige kunstneriske praksisser, så der dannes grobund for et demokratisk kunstnerisk felt. Det er strategiens opgave at sikre en høj kunstnerisk kvalitet og samtidig opfordre til diversitet.

Deltagerne beskriver, hvordan man bør sikre lige adgang blandt kunstnere og ønsker større transparens i beslutningsprocesserne vedrørende offentlig kunst. De efterspørger repræsentation i de udvalg og komitéer, som træffer beslutningerne.

Deltagerne udtrykker et ønske om at professionalisere måden, man inddrager kunstnere på, og skabe administrative forudsætninger for, at projekterne kan realiseres. De ønsker en organisering, som blandt andet yder hjælp til de kunstnere, der ikke er hjemmевante i borgerinddragelse. Der ønskes oprettet en pulje af midler, der giver kunstnerne plads til at eksperimentere og skabe kunst uden at skulle realisere andres dagsordener, men i stedet selv finde steder og søge økonomi uden en samarbejdspartner.

Bevaringsværdien af eksisterende værker i byrummet bør løbende vurderes. Denne bør vurderes ud fra historiske, kunsthistoriske og planmæssige perspektiver. Der ønskes en procedure for at overføre værker til drift, særligt med fokus på vedligehold, materialer og sikkerhed.

"Diskussion af offentligheden – og hvem der er en del af denne – som en fast del af de lokale processer i kunststrategien" – deltager, idékort

"Hvad er kommunens kriterier, mål, krav, indsatsområde med byrums kunst" – deltager, idékort

"Hvis målet er at have en divers samling af kunstnere på banen, så starter det med divers brug af kunstrådgivere og udskiftning af dem" – deltager, idékort

"Kunsten skal inkludere det kunstneriske vækstlag og forholde sig til en kønsmæssig repræsentation i valget af kunstnere" – deltager, idékort

"For at vi kan bruge strategien, skal den forholde sig til gældende regler i områder" – deltager, workshop 2

"Der skal etableres huskunstnerordninger, der giver kunstnere frihed til at fordybe sig, eksperimentere og inddrage lokale grupper som eksempelvis psykiatrien, daginstitutioner og plejehjem. Dette er en bæredygtig måde at arbejde på for kunstnere"
– deltager, idékort

"Det skal være nemmere at komme igennem med kunstværker – gerne midlertidige" – deltager, idékort

"Program for værkets efterliv – skal indtænkes som en del af værket" – deltager, idékort

"Det virker tilfældigt hvor der etableres nye værker" – deltager workshop 2

"Lad kunstneren bestemme kunstværket, og lad folk være med til at bestemme om de vil have værket der hvor kommunen foreslår værkets placering" – deltager, spørgeskema